

SNOMED CT Patologian löydösluokituksen projektin tulokset ja seuraavat askeleet

Paula Kujala, THL/Fimlab Oy
25.9.2020

Käsiteltävät asiat

- Projektin taustaa
- Tilannekatsaus, mitä on valmiina?
- Käyttöönotosta yo-sairaaloissa (2020-2021)
- Jatkuva ylläpito (2021-)

Projektin taustaa

- Patologiyhteisö on jo pitkään nähnyt tarpeelliseksi sopia yhteisestä löydösluokituksesta vuodelta 1979 peräisin olevan SNOMED II luokituksen hajaannuttua laboratoriokohtaisiksi murteiksi

DIMENSIO	KÄYTÖSSÄ OLEVIEN SNOMED II KOODIEN LKM					FIMLAB VS MUUT - YHTEISET KOODIT			
	FIMLAB	HUS	KYS	OYS	TYKS	HUS	KYS	OYS	TYKS
M	1762	1486	757	1167	1109	919	609	876	844
T	1527	412	309	573	542	327	284	489	477
D	210	152	65	64	196	83	49	49	99

- Kansainvälinen SNOMED CT järjestelmä ja siihen perustuvat muiden maiden kansalliset määrittymiset tarjoavat hyvän pohjan yhteiselle luokitukselle
- Vuodesta 2017 IHTSDO on virallisesti hylännyt muiden SNOMED versioiden kuin SNOMED CT:n käytön
- **Patologian harmonisoituja tietoja tarvitaan useiden sidosryhmien tarpeisiin**

Projektin taustaa

- Patologian SNOMED CT esitutkimusprojekti alkoi elokuussa 2018, ja patologian löydösluokitus määriteltiin toiseksi kansalliseksi SNOMED CT projektiksi
- Suomi hyväksyttiin IHTSDO jäseneksi marraskuussa 2018
- Patologian SNOMED CT esitutkimusprojekti päättyi maaliskuussa 2019
- Projektia jatkettiin käyttöönottoon tähtääväksi projektiksi 15.8.2019 ja tämä projekti jatkui maaliskuun 2020 loppuun

Tilannekatsaus

- Mitä on valmiina?
- Koodistopalvelimella on jakelussa löydösnimikkeistö (THL – SNOMED CT Patologian löydösluokitus, versio 0.7)
 - Perustuu TAYS aineistoon (otettu huomioon käytänteitä muissa yo-sairaaloiden laboratorioissa, joiden löydösaineisto viiden vuoden ajalta muodostaa taustatietokannan)
 - Englanninkielinen, ruotsinkieliset termit käytettävissä Ruotsin Snomed CT käännöksestä
 - Hyödynnetty NHS:n aineistoa NHS reference set for histopathology
 - Hyödynnetty NHS SNOMED II to SNOMED CT mappauksia
 - Manuaalista tarkistusta tehty kohtalaisen runsaasti

Tilannekatsaus

SNOMED CT Patologian löydösluokitus, versio 0.7; Koodistopalvelimen versioon lisätty sn2_sct_termid näyttämään vertailua vanhaan luokitukseen

tmd	sn2_sct_termid	sct_concept	sct_concept_full_name	sct_term_id	sct_pref_term_pat_fi	sct_synonyms
M	M95091-3482162014	733906003	Rosette-forming glioneuronal neoplasm (morphologic abnormality)	3482162014	Rosette-forming glioneuronal tumor	3482162014=Rosette-forming glioneuronal tumor
M	M95300-32764010	19453003	Meningioma, benign, no International Classification of Diseases	32764010	Meningioma	32764010=Meningioma 195980019=Secretory meningioma
M	M95300-376954019	253084001	Microcystic meningioma (morphologic abnormality)	376954019	Microcystic meningioma	376954019=Microcystic meningioma
M	M95303-129936017	78303004	Meningioma, malignant (morphologic abnormality)	129936017	Meningioma, malignant	129936017=Meningioma, malignant
M	M95310-200043011	68944005	Meningothelial meningioma (morphologic abnormality)	200043011	Meningothelial meningioma	200043011=Meningothelial meningioma
M	M95320-1930013	511008	Fibrous meningioma (morphologic abnormality)	1930013	Fibrous meningioma	1930013=Fibrous meningioma
M	M95330-64214013	38431002	Psammomatous meningioma (morphologic abnormality)	64214013	Psammomatous meningioma	64214013=Psammomatous meningioma
M	M95340-122759015	73918009	Angiomatous meningioma (morphologic abnormality)	122759015	Angiomatous meningioma	122759015=Angiomatous meningioma
M	M95370-107991012	64967004	Transitional meningioma (morphologic abnormality)	107991012	Transitional meningioma	107991012=Transitional meningioma
M	M95391-207588016	128914005	Atypical meningioma (morphologic abnormality)	207588016	Atypical meningioma	207588016=Atypical meningioma
M	M95400-147705016	89084002	Neurofibroma, no International Classification of Diseases	147705016	Neurofibroma	147705016=Neurofibroma
M	M95400-3482703013	734083001	Atypical neurofibroma (morphologic abnormality)	3482703013	Atypical neurofibroma	3482703013=Atypical neurofibroma
M	M95401-135465015	81669005	Neurofibromatosis (morphologic abnormality)	135465015	Neurofibromatosis	135465015=Neurofibromatosis
M	M95403-199938011	19897006	Malignant peripheral nerve sheath tumor (morphologic abnormality)	199938011	Malignant peripheral nerve sheath tumor	199938011=Malignant peripheral nerve sheath tumor
M	M95500-68811016	41252002	Plexiform neurofibroma (morphologic abnormality)	68811016	Plexiform neurofibroma	68811016=Plexiform neurofibroma
M	M95501-2726014	085004	Neurilemmoma (morphologic abnormality)	2726014	Schwannoma	2726014=Neurilemmoma 2721016=Acoustic neuroma

Käsiterivejä (Topografia, Morfologia, Disorder 3074 sekä näille
synonyymejä noin 400)

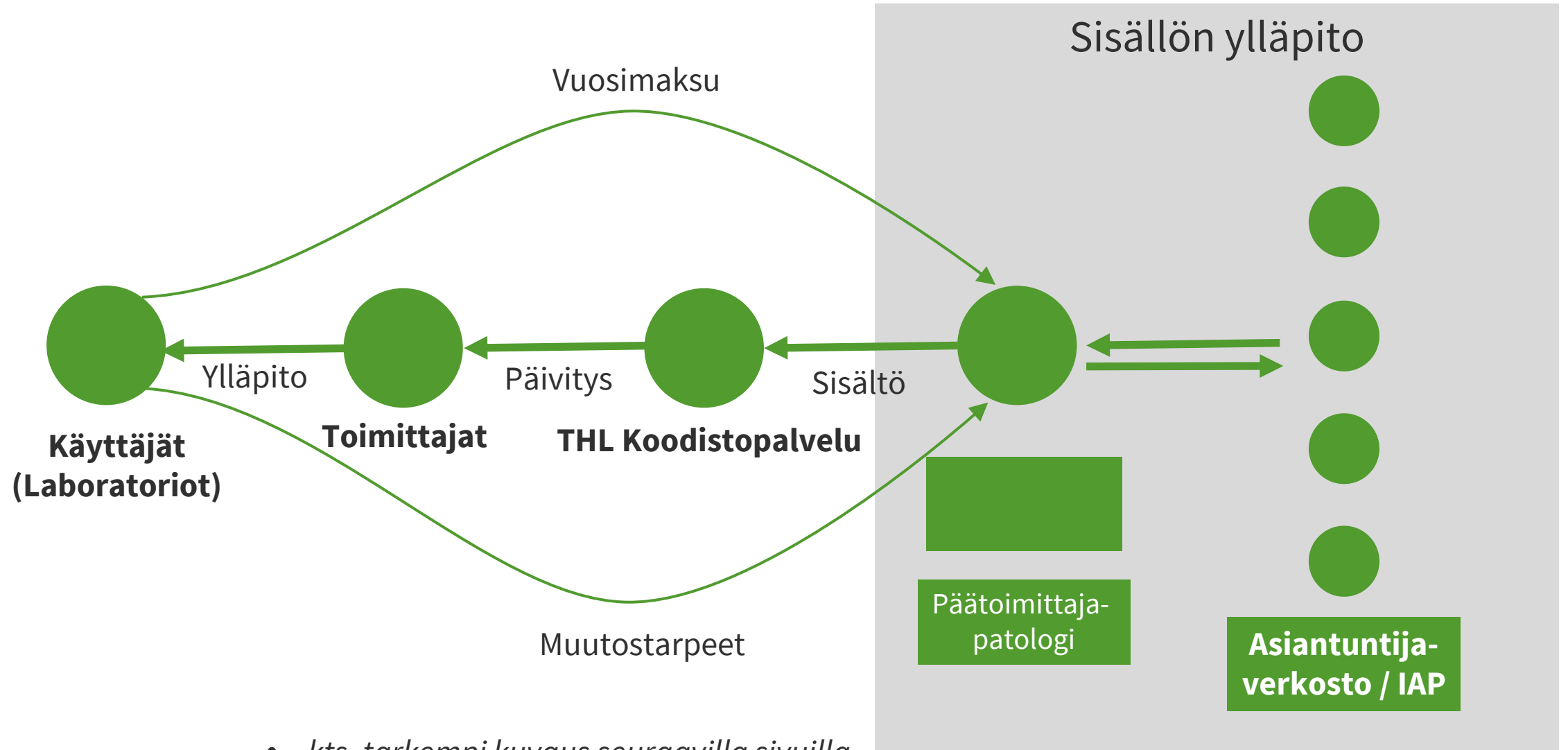
Tilannekatsaus

- Kaikkien yo-sairaaloiden laboratorioden suoraan käyttöönotettavaksi soveltuvaa versiota (versio 1.0) ei projektiaikataulussa saatu valmiiksi.
- Version 1.0 valmistumiselle tehty nyt alkamassa oleva jatkoprojekti 8 kk ajaksi sisältäen suunnitelman käyttöönotosta ja ylläpidosta.

Käyttöönnotosta yo-sairaaloissa

- Keskeiset tehtävät
 - Muiden laboratorioden (kuin TAYS) käytänteiden huomiointi SNOMED CT PAT luokituksessa
 - Erikoisaluekohtaisten erityisvaatimusten huomiointi
 - Suomen Syöpärekisterin osuudet (mm. SNOMED CT – ICD-O-3.2 vastaavuudet)
- Työsuunnitelma laboratorioden osalta
 - Laboratoriokohtainen työ versio 0.7 perustalta – muutostarpeet, lisäykset
 - Samalla olisi ideaalista tehdä kussakin laboratoriossa patologian tietojärjestelmän taustarekisterin siivous (ei kuulu THL projektiin)
 - Käytännössä vaatii laboratorioilta vastuuhenkilön / yhdyshenkilön THL hankkeen suuntaan. Sama henkilö ehkä vastaa jatkossakin oman tietojärjestelmän taustarekisterin pysymisestä ajan tasalla
- Näillä toimenpiteillä harmonisoitu luokitus voisi olla valmis 2021 kesään mennessä – edellyttäen, että työhön päästään 9/2020
- Käyttöönotto laboratoriossa riippuu paikallisista tietojärjestelmien päivitysaikatauluista. SNOMED CT PAT on suunniteltu siten, että tekniset muutokset ovat mahdollisimman pienet. Tiedon syötössä muutoksen ei tarvitse näkyä mitenkään.
- Alustavan suunnitelman mukaan Kanta-palvelu/kansalliset laatu-tietojärjestelmät tulevat vaatimaan patologian löydöstietojen toimittamisen SNOMED CT PAT luokituksen mukaisesti vuodesta 2022 (tai 2023) lukien.

SNOMED CT Patologian löydösluokituksen ylläpito

- *kts. tarkempi kuvaus seuraavilla sivuilla*

SNOMED CT Patologian löydösluokituksen ylläpito

- Eri osapuolten roolit

- Tämä suunnitelma kuvaa patologian löydöstietojen sisällön ylläpitoa. Sisällön ylläpidon ja jakelun tehtävät, työnjaon yksityiskohdat ja käytetyt tietojärjestelmät sovitaan THL:n Koodistopalvelun kanssa.
- Sisällön ylläpitoa varten yo-sairaaloiden laboratoriot sopivat keskuudestaan ”vastuulaboratorion”. Tehtävä voisi olla kiertävä esim. 3-4 vuoden välein.
 - Vastuulaboratoriossa on päätoimittajapatologi ja tarvittava IT-tuki
 - Samalla olisi hyvä huolehtia osaamisen jatkuvuudesta ja osaamispohjan laajentamisesta
- Suunnitelmia tarkistetaan vuosittain – tavoitteena on saada ylläpito prosessi ja rahoitus osaksi valtakunnallisia ratkaisuja. Ylläpito prosessi ei toimi projektiluonteisesti.
- International Academy of Pathology (IAP) Suomen osasto hyväksyy ajankohtaisen jakeluun menevän luokitusversion
- Tietojärjestelmätoimittajat vastaavat aineistojen teknisestä toimittamisesta Kansallisesta koodistopalvelusta patologian laboratorioden käyttöön
- Kussakin laboratoriossa diagnoosirekisteristä vastaava patologi ja käytännön ylläpidosta vastaava tietojärjestelmän pääkäyttäjä toimivat yhdyshenkilöinä vastuulaboratorioon. Lisäksi he vastaavat oman laboratorion luokituksen ajankohtaisuudesta ml. muutostarpeisiin vastaamisesta.
- Kansallisesta Patologian löydösluokituksesta julkaistaan uusi versio kaksi kertaa vuodessa. Kukin laboratorio vastaa omien taustarekistereittensä päivittämisestä joko itse tai järjestelmätoimittajalta hankittuna palveluna.

SNOMED CT patologian ylläpitoprosessin yksityiskohtia 1/2

- Päivitysten synkronointi siten, että kun SNOMED CT Intl jakelu on kunkin vuoden 31.1. ja 31.7. päivinä, niin patologian löydösluokituksen jakelu on kunkin vuoden 30.4. ja 31.10. päivinä
- Laboratoriokohtaiset muutos-/lisäystarpeet
 - Laboratoriokohtaiset synonyymitarpeet hoidetaan tilapäisten koodien ja termien avulla
 - Jokaisella yo-sairaalalaboratoriolla on oma ”numeroavaruutensa”, johon patologian tietojärjestelmän taustarekisterin ylläpitosovellus luo juoksevan numeron tilapäiseksi tunnuksiksi
- Käsitteitä ja termejä koskevat muutosehdotukset lähetetään vastuulaboratorion päätoimittajapatologille/yhteyshenkilölle
- Muutostarpeiden käsittelyn ”triage”:
 - a) ohjeistus miten nykyjärjestelmää käytetään (palaute heti)
 - b) muutokset/lisäykset SNOMED CT FI Patologia määritysjoukon termeihin
 - c) yksittäiset käsitelisykset (+ siihen liittyvä suositeltu termi)
 - d) muutoksen toteutus osana laajaa muutokokonaisuutta (kuten WHO ”blue book” muutoksiin tai uusi taulukko-/lisätietokokonaisuus)
- Vastuulaboratorio analysoi ehdotukset. Tarvittaessa patologipäätoimittaja konsultoi ehdotuksen tekijää ja ao. alueen asiantuntijoita.

SNOMED CT patologian ylläpitoprosessin yksityiskohtia 2/2

- Muutosehdotukset esitellään kootusti sisällön asiantuntijoille ja pyydetään hyväksyntää yo-sairaaloilta ennen uuden version julkaisemista
- Jos käsitettä ei ole SNOMED CT Int'l versiossa, niin luodaan kansallinen paikallinen koodi suomalaiseen tunnusavaruuteen. (Tämä voi myöhemmin korvautua kansainvälisellä tunnuksella).
 - Suomalaisten muutostarpeiden välittäminen SNOMED Int'l organisaatiolle tapahtuu THL Koodistopalvelun kautta
- SNOMED CT Patologian löydösluokituksen hyväksyntä ja jakelu osana THL Koodistopalvelun vakioprosessia
- Suomen syöpärekisteri ylläpitää SNOMED CT referenssikoodisto → SSR ICD-O-3.n vastaavuustaulukkoa, jossa myös tietokenttä löydöstietojen ilmoittamisesta SSR:iin
- Kanta -palvelun toimintana voidaan tehdä sisällön laadunvarmistusta
 - Voidaan toteuttaa siinä vaiheessa, jossa laboratoriot toimittavat patologian löydöstiedot SNOMED CT kooditettuna
 - Verrataan laboratorioden toimittamien aineistojen tietosisältöä kansalliseen referenssiin.
 - Vertailusta saadaan aineistoa kansallisen patologian löydösrekisterin jatkokehittämiseen ja/tai laboratorioden käytäntöjen kehittämiseen.

Jatkuva ylläpito

- **Ensimmäinen vaihe referenssimäärittäyksestä poikii uusia tarpeita**

Varsinainen maali on tilanne, jossa patologian laboratoriot tuottavat käsitteellisesti ja terminologialtaan standardoitua tietoa kaikista potilaan ennusteeseen vaikuttavista patologian löydöstiedoista. Morfologian lisäksi näitä tietoja ovat esim. toimenpiteeseen ja näytemateriaaliin liittyvät tiedot, muutoksen koko, sen levinneisyys, hoitoon vaikuttavat ennustetekijät, geenitiedot jne. Tietojen vertailtavuudella hoidon laadun osatekijänä on aivan keskeinen merkitys potilaille ja koko palvelujärjestelmälle.

Kiitos!

